

Durmuş Hocaoğlu

Batı'da Şiddet, Kan ve Korku Kültürü: IX

Yeniçağ, "Analiz", 17 Kasım 2006, Cuma., s.07
"Analiz" Sıra No: 469; 2006-131; Kasım-07

YENİÇAĞ

Giovanni Scognamillo, "... korkunun ve dehşetin sanatı olur mu?" diye sorduktan sonra "Olduğunda neye, kime yarar ve hangi estetik duygulara hizmet eder marazi tutkuların ötesinde? Korku üstelik hiç de onurlu, saygın bir duygu değildir. Korkmak eşittir, cesaretsiz olmak, güçsüz olmak ya da çaresizliktir." diye devam etmektedir [*Korkunun Sanatları.*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1996., s.6]. Buraya kadar iyi; ancak bundan sonrası farklılaşıyor ve karşımıza bambaşka bir netîce çıkıyor. Esâsen kitabın tezi, korkunun bir san'at türü olabileceğini isbat etmek. Nitekim, Scognamillo, korkunun bu alçaltıcılığına mukabil onun bir gerçeklik olduğundan hareketle, san'atın sâdece güzel olana değil, onun da ötesinde, gerçek olan herşeye yöneldiğini ve bu cümleden olmak üzere bir gerçeklik olan korkunun da bir san'at olacağına ve biraz daha ileri satırlarda, "korkmak kötü bir şeydir, ama korkutmak bir san'attır" şeklinde hulâsa edebileceğimiz bir hükme varmaktadır.

İmdi: Bu nasıl ve hangi zihniyet ikliminde mümkün olabilir?

Üzerinde fazlasıyla durmak gerek.

İçinde güzellik olmayan bir san'at mümkün olamaz; san'at gerçekliğin araştırılması değildir; o, bilimin işidir. Öyle olsaydı san'atkârlık da bir bilim şubesine ircâ edilebilir veya bilim de bir san'at türü olarak telâkkî edilebilirdi. İçinde güzellik olmayan bir temadan ancak bir tek şartla san'at üretilebilir: Güzel olmayandan güzele gidilerek; bunun hâricinde, korkutmak ancak, bir "san'at" değil, olsa-olsa bir "zenaat" olabilir, daha fazlası değil. Hâlbuki pek az korku eseri – veya içinde güçlü korku temaları bulunan pek az eser - bu netîceye varır; meselâ Shakeaspere'in Hamlet'i veya Goethe'nin Faust'u gibi – ki bunlarda da netîceten istihsâl edilen, güzel olandan ziyâde ahlâkî olandır; ama üzerinde durmayalım.

Evet; korkutmak bir san'at değil, ancak bir zenaat olabilir; yâni, iyi ve kaliteli işçilik.

Benzer şekilde, terör – yâni tedhiş – de saygı duyulası bir şey değildir, ama bir gerçekliktir; şu hâlde "işini iyi yapan" bir teröriste de san'atkâr diyebilir miyiz? Herhâlde bu teoriye göre diyebilmeliyiz. Ama fikrimce, diyememeliyiz; bence o ancak ve belki bir zenaatkârdır, san'atkâr değil; zîra, vâkıa işinde mâhirdir, ama yaptığı işte güzellik yoktur; ne başında, ne de sonunda.

Ancak Batı zihniyeti için bu paranormal durumun kendisi normaldir; zîra, işkenceyi, insan yakmayı resmen ve alenen, uzun asırlar boyunca, hukuk nizâmı içinde "saygın" bir yere oturtan bir zihniyet iklimi için bundan daha tabîî birşey de pek kolay kolay bulunamaz. Bu konuda, tek örnek olarak, Preserved Smith'in uzun bir bahis ayırdığı "cadılık" kültürünün Avrupa'da nasıl asırlarca hüküm-fermâ olmuş ve müesseseseleşmiş

olduğuna [Rönesans ve Reform Çağı., Çev.: Serpil Çađlayan, İş B. Yay., İst. 2001, s.200 v.dsv.] ve cadıları sorgulamak, işkence etmek ve yakmak için Heinrich Kramer ve James Spengler adlı iki Fransisken keşiş tarafından 1468’de yazılmış, İnkizisyon’un baş ucu mürâcaat eseri *Cadı Tokmağı (Malleus Maleficarum)* adlı kitabın fihristine bir göz atmak dahi yeterli bir fikir verebilir.

★ ★ ★

Ve son olarak bir de cinâyet. Batı’da korku nasıl bir edebiyat ve san’at türü olmuşsa, cinâyet dahi öyledir. Şüphesiz cinâyet de soyluluktan uzak - hattâ düpedüz “soysuz” – ve çirkin bir eylemdir; muhakkak ki bir gerçekliktir ve muhakkak ki insana hastır; şu hâlde kurbanını bir cerrah mahâreti ile kesip biçen bir cânîye de san’atkâr diyebilmeliyiz.

Acaba?

Şüphesiz cinâyet eserlerinin müellifleri cinâyet fâilleri değildirler; ne var ki, soysuz ve çirkin olandan kalkıp da soylu ve güzel olana – bir de ‘ahlâkî’ diyebiliriz - varmadıkları müddetçe, “işlerini” ne kadar “iyi” yaparlarsa yapınlar, ancak ve yalnız zenaatkâr olabilirler.

★ ★ ★

Engels, Batılıların – O, Berlinlilerin ataları diyor – X. asırda bile ana-babalarını yiyen yamyamlar olduklarını yazmaktadır [Doğanın Diyalektiđi., Çev.: Arif Gelen., Sol. Yay., Ank., Ocak 1977., s.224]. Engels’in günâhi vebâli boynuna; ama bana kalırsa, Batı yine aynı Batı: Şiddet, kan, korku ve şehvet tutkunu ve bir de yamyam.

Yâni, Garp cephesinde değişen bir şey yok.

Cadı Tokmağı (Malleus Maleficarum) isimli kitabın onlayn versiyonunun kapağındaki temsili cadı yakma sahnesi.

Kitabın onlayn versiyonunun tam künyesi: *The Malleus Maleficarum (The Witch Hammer)* of Heinrich Kramer and James Sprenger., First Published in 1486., Unabridged online republication

of the 1928 edition. Introduction to the 1948 edition is also included. Translation, notes, and two introductions by Montague Summers. A Bull of Innocent VIII. URL for PDF file: [<http://www.malleusmaleficarum.org/downloads/MalleusAcrobat.zip>], Home Page: The Malleus Maleficarum Downloads: [<http://www.malleusmaleficarum.org/downloads/index.html>], Main Home Page: [<http://www.malleusmaleficarum.org/>], Date of Retr.: 13.06.2006

Korku dünyasının baş tâcı, Karanlıklar Prensi Lucifer

